

Nr 265.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag
angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917
om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med
svenskt fartyg mellan utrikes orter; given Stockholms slott
den 12 april 1918.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter.

Härigenom förordnas, att lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter, vilken lag gäller till och med den 30 april 1918, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 april 1919; dock skall från och med den 1 maj 1918 i § 1 mom. första stycket hava följande lydelse:

Vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden äger Konungen, i den mån så provas nödigt, för viss tid eller tills vidare förordna, att med svenskt fartyg, som äger en bruttodräktighet av tvåhundra registerton eller därutöver, gods icke må fraktas mellan utrikes orter. Vad sålunda är stadgat om fraktande skall gälla fortskaffande av gods jämväl i annat fall än vid befordran mot vederlag.

Av Konungen jämlikt denna lag givet förordnande må ej äga tillämpning längre än till och med den 30 april 1919. I fråga om sådan, under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som i lagen avses, skall vad där är stadgat fortfara att gälla även efter nämnda dag.

---

*Utdrag ur protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott fre-
dagen den 22 mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med herr ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren:

»Då giltighetstiden för lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter utgår den 30 nästkommande april, hava utlåtanden rörande lämpligheten av giltighetstidens förlängning och de särskilda önskemål, som kunna hava, gjort sig gällande med avseende å lagens innehåll, inhämtats från statens handelskommission samt från sjöfartskommittén.

Handelskommissionen tillstyrker i sitt den 21 innevarande mars avgivna utlåtande, att åtgärd måtte vidtagas för utsträckning av giltighetstiden av ifrågavarande lag, men hemställer, att därvid tillika måtte i lagen vidtagas den ändring, att ordet 'maskindrivet' i 1 § 1 mom. måtte

utgå. Med berörda ändringsförslag avsåges, att Kungl. Maj:t skulle kunna, där så funnes av förhållandena påkallat, genom kungl. förordning utsträcka de i lagen avsedda förbuden att gälla jämväl segelfartyg om tvåhundra bruttoton och däröver samt pråmfartyg av samma dräktighet.

Till stöd för sitt berörda utlåtande åberopar handelskommissionen ett av kommissionens fartygsavdelning samma dag avgivet yttrande, däri tillstyrkes såväl förlängning av lagens giltighetstid som ock den ifrågasatta lagändringen. Fartygsavdelningen anser visserligen, att för det närvarande skäl icke finnes att förordna om förbud i nämnda avseenden jämväl beträffande segelfartyg och pråmfartyg. Beträffande segelfartygen framhåller fartygsavdelningen särskilt hänsynen till den svenska segelflottans stora betydelse för utbildning av sjöfolk, såväl befäl som manskap, den hårda konkurrens, för vilken segelfartyg vore utsatta, samt det svåra läge, i vilket landets rederirörelse med segelfartyg försatts till följd av dessa fartygs genom kriget starkt begränsade rörelsefrihet. Fartygsavdelningen uttalar ock såsom önskvärt, att segelfartyg av mindre än femhundra bruttoton bleve undantagna från ett eventuellt förbud samt påpekade det ringa fartygsbestånd — cirka 30,000 bruttoton — varom det i så fall bleve fråga. Fartygsavdelningen anser emellertid med hänsyn till att det nuvarande sjökriget kunde komma att ytterligare utvecklas samt att ett blivande fredsslut ävensom med de krigförande eventuellt träffade handels- och sjöfartsavtal kunde medföra helt förändrade förhållanden inom sjöfarten, att åtgärder böra vidtagas därhän, att i gällande lag avsedda förbud när som helst utan riksdagens hörande kunna utsträckas att gälla även segelfartyg om tvåhundra bruttoton och däröver. Fartygsavdelningen håller även före att, i likhet med vad anförts i fråga om segelfartygen, sådana förhållanden kunna inträffa, att ifrågavarande förbud borde omfatta jämväl pråmfartyg av nämnda dräktighet. Fartygsavdelningen vill dock erinra, att svenska pråmfartyg icke äro registreringspliktiga och att sålunda svårigheter torde uppstå i fråga om kontrollen å efterlevnaden av ett eventuellt förbud. Av handelskommissionen jämväl ifrågasatt utsträckning av lagen att avse även barlastade fartyg kan fartygsavdelningen icke tillstyrka.

Sjöfartskommittén uttalar i sitt den 20 mars 1918 avgivna yttrande, att verkningarna av ifrågavarande lagstiftning i stort sett visat sig gynnsamma, och förklarar sig icke hava något att erinra mot att lagens giltighetstid förlänges på ytterligare ett år under förutsättning att undantag från det i lagen stadgade förbud må kunna medgivvas i enlighet med de i detta avseende hittills tillämpade grunder.

Att lagens giltighetstid bör förlängas synes mig uppenbart. Det är alltjämt såsom hittills från åtskilliga synpunkter betydelsefullt, att Kungl. Maj:t kan, även på det sätt som i lagen avses, där så erfordras förhindra, att svenskt tonnage användes i fraktfart mellan utrikes orter. Den stegrade tonnagebristen kan ock medföra, att även icke maskindrivna fartyg bliva alltmera efterfrågade för sådan fraktfart och att det blir nödvändigt att förbehålla dem för fraktfart på det egna landet. Jag anser därför, att lagen bör, på sätt handelskommissionen föreslagit, utvidgas att omfatta jämväl icke maskindrivna fartyg med en brutto-dräktighet av tvåhundra registerton och däröver.

Vad beträffar den av handelskommissionens fartygsavdelning befärade svårigheten att i avseende å pråmfartyg kontrollera efterlevnaden av ett eventuellt förbud har denna svårighet angivits bero därpå, att registreringsskyldighet ej anses föreligga i fråga om sådana fartyg. Svenska pråmfartyg torde emellertid endast undantagsvis användas i fraktfart på utrikes ort utan att dessförinnan registreras. Utländska myndigheter lära nämligen jämväl i fråga om pråmfartyg fordra nationalitets- och registreringscertifikat, och detta kan ej erhållas utan registrering. Därtill kommer, att de svenska tullmyndigheterna ej sällan torde för utklarering från svensk hamn till utrikes ort fordra registrering även då det gäller pråmfartyg. I varje fall kunna lätteligen från tullmyndigheterna erhållas uppgifter å de pråmfartyg, som utklaras till utlandet. Den erforderliga kontrollen torde alltså kunna åstadkommas utan avsevärda svårigheter.

Giltighetstiden för lagen i den ändrade lydelse, densamma sålunda torde böra erhålla, synes böra utsträckas till och med den 30 april 1919.

I enlighet med vad jag sålunda anfört har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter m. m.*»

Föredraganden uppläste härefter det utarbetade lagförslaget av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar samt hemställde, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, lagrådets utlåtande över förslaget måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:ts Konungen lämna bifall.

Ur protokollet

C. G. Bruno.

Bilaga.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter, vilken lag gäller till och med den 30 april 1918, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 april 1919; dock skall från och med den 1 maj 1918 i § 1 mom. första stycket hava följande lydelse:

Vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden äger Konungen, i den mån så prövas nödigt, för viss tid eller tills vidare förordna, att med svenskt fartyg, som äger en bruttodräktighet av tvåhundra registerton eller därutöver, gods icke må fraktas mellan utrikes orter. Vad sålunda är stadgat om fraktande skall gälla fortskaffande av gods jämväl i annat fall än vid befordran mot vederlag.

Av Konungen jämlikt denna lag givet förordnande må ej äga tillämpning längre än till och med den 30 april 1919. I fråga om sådan, under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som i lagen avses, skall vad där är stadgat fortfara att gälla även efter nämnda dag.

---

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd onsdagen den
10 april 1918.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitie-
departementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den
22 mars 1918, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle
för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upp-
rättat förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars
1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg
mellan utrikes orter m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet
av revisionssekreteraren Algot Bagge.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fre-
dagen den 12 april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Löfgren anmälde lagrådets den 10 innevarande april avgivna utlåtande över det den 22 mars 1918 till lagrådet remitterade förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter m. m.*; och hemställde föredraganden, att omförmälda förslag, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Henry Lindberg.